

mlaja vsak četrtek
in velja s poštnino
vred in v Mariboru s
pošiljanjem na dom
za celo leto K 5.—
za pol leta „ 2.60
za četrta leta „ 1.30

Naročnina se pošilja
upravnštvu v tiskarni
sv. Cirila, koroške
ulice št. 5. List se
pošilja do odpovedi.

Deležniki katol. tis-
kovnega društva do-
birajo list brez po-
sobne naročnine.

SLOVENSKI

GOSPODAR.

List ljudstvu v nauk in zabavo

Posamezni listi dobé
se v tiskarni in pri
gospodu Novaku na
velikem trgu po 70 h.

Rekopis se ne vra-
tajo, neplačani listi
se ne sprejemajo.

Za oznanila se plačuje
od navadne vrstice,
če se natane enkrat,
po 12 h, dvakrat 18 h,
trikrat 24 h.

Štev. 49.

V Mariboru, dne 7. decembra 1899.

Tečaj XXXIII.

Uboga Avstrija!

Skrbeti za srečo in blagostanje držav-
ljanov, to je prvi namen vsake zdrave, za
življenje sposobne države. Naša Avstrija pač
ni več zdrava, krepka država, kajti njen naj-
višji namen ni sreča in blagostanje narodov,
ampak ponemčevanje narodov. Pošiljati tuje
uradnike ljudstvu, ki ne čutijo z njim in ga
niti ne razumejo, ustanavljati šole, kjer se
ne bistri um, pač pa utepa nemščina v glavo,
podpirati težnje različnih slojev, le ako se s
tem pospešuje ponemčevanje, to zna naša
država izvrstno, a ljudstvu kazati nove vire
blagostanja, ga poučevati za vse potrebne
posle ter ga blagohotno podpirati v vsakem
koristem stremljenju in podjetju, tega naša
država ne zna. Zato pa se sicer širi nemščina
po Avstriji, a zajedno raste tudi slabost Av-
strije v vseh njenih notranjih in zunanjih
zadevah.

Kaka zmešnjava vlada med mejami naše
države, to nam je znano. Avstrija poka in
razpada na vseh koncih in krajih. Pa tudi
na zunaj se kaže Avstrija v jako slabotnem,
hiračnem stanju. Na to so nas opomnile
ravnokar na Dunaju zborujoče delegacije,
kjer se avstrijski in ogrski odposlanci po-
svetujejo o skupnih zadevah naše avstrijsko-
ogrske države. Tudi naša zunanja politika
nosi pečat neomejene prijaznosti do vsega,
kar je nemškega značaja ali pokolenja. Zato
se vidi našim državnikom tudi vrhunec po-
litiške modrosti, ako smo si z Nemčijo v pri-
jateljski, v bratski zvezi. In vendar nas
Nemčija v tej zvezi le izsesava, nikakor pa

ne krepi. Da bi si ohranili prijateljstvo z
Nemčijo, odpira Avstrija širokosrčno svoje
meje nemški trgovini. Zato so naši trgi, po-
sebnostno industrijski, preplavljeni z nemškim
blagom. Naša država je pred vsem polje-
delska država. Vsled tega bi bilo koristno,
da so tudi našim poljedelskim pridelkom od-
prta vrata v Nemčijo. A Nemčija vestno
skrbi za svoj kmetiški stan, zato je svoje
meje vsaj tako tesno zaprla nasproti Avstriji,
da naši poljski pridelki in naša živina le
težko tekmujejo z nemskimi proizvodi. Naša
trgovina se razvija le v severnem delu naše
države. Tam se ji smeji državna naklonjenost,
ker je blizu Nemčije in v zvezi z Nemčijo.
Sedaj misli graditi naša država celo železnico
Lvov, Jassi, Carigrad, kojo bodo potrebovali
večinoma trgovci iz Nemčije, a le v majhnem
številu tudi severnoavstrijski industrialci.

Za razvoj trgovine na jugu pa ne stori
naša država ničesar. In vendar je bodočnost
Avstrije le na jugu. Mi si ne bomo večjega
svetovnega pomena dobili s trgovino preko
Nemčije, ampak ob jugu naše države preko
sredozemskega morja. Naravno bi torej bilo,
da se naša država ozre vendar enkrat tudi
na jug, da tukaj podpira poljedelstvo, obrt-
ništvo in trgovino.

Ker pa je bodočnost Avstrije na jugu in
ker bo se morala prej ali slej nasloniti na
jug, ako še hoče dalje obstati, zato je tudi
vsa naša ponemčevalna politika, ki jo tirjajo
naši državniki, velika nespamet, še večja
nespamet pa hlapčevsko poželjenje po zvezi
z Nemčijo. Na jugu ob Balkanu ne bomo
nikdar prišli z Nemci skupaj, ampak le z

Rusi. Mi mislimo namreč v političnih težnjah
Avstrija in Rusija stremita po političnem
uplivu na Balkanu. Zato bi bilo edino prav,
ako smo z Rusi zvezani. Nasprotno pa, ako
bo se naša trgovina in z njo tudi naš svetovni
upliv začel širiti od juga proč, tedaj trčimo le
z nemskimi težnjami skupaj. In da se zavaru-
jemo proti vsem neljubim posledicam, treba
nam je zopet zveze z Rusijo, ne pa z Nemčijo,
s katero se bomo kosali.

Ker je naša zunanja politika torej po-
polnoma na krivih potih, zato je tudi naš
ugled in upliv med drugimi državami vedno
manjši in slabši. Kakor otrok stojimo ob
strani Nemčije v svetovni politiki. Nobenega
koraka si ne upamo storiti. Nemčija je zado-
voljna, da smo mi tako otročji, in pridno iz-
rablja to otroško dobo, ker se boji, da zna
vendar enkrat v Avstriji zapihati druga, moška,
slovanska sapa. V Mali Aziji vtrjuje Nemčija
s čudovito hitrostjo in žilavostjo svoj upliv,
ravno tako ob afriških obrežjih, in Avstrija
bo kmalu težko našla kraja, da nastavi mreže
svoje svetovne politike.

Naša Avstrija hodi in je hodila dosedaj
v nemškem tiru. A ravno to je njen pogin.
Njene notranje in zunanje razmere so do
smrti slabe. Tukaj je treba spremembe. Av-
strija je znotraj po svoji večini slovanska, in
na zunaj potrebuje v prvi vrsti le prijateljstva
slovanskih držav. Zato bodo naši politiki, ako
še hočejo Avstrijo rešiti, stopili kmalu v drug
tir, odločno slovanski tir.

Listek.

Kako se je avstrijsko krdelce odpravilo na Kreto.

Spomini. Ivan Jelšnik, soudeležnik kot desetnik.

Bilo je v četrtek, dne 25. marca 1897. l.
na dan Oznanjenja Marije Device. Izredno lep
pomladanski dan povečeval je itak že veliki
praznik. Oživljajoči žarki pomladanskega
solнца igrali so se z lahкими morskimi sa-
pami. V nežno izbokanih krogih valili so se
modri valjčki po morju od Miramara proti
Trstu, kjer so podlegli močnim valovom, ka-
teri so se pripodili daleč semkaj od sredoz-
emskega morja.

Da bi se veselili lepega dneva in krasne
narave, ki je tržaško okolico itak mnogo-
vrstno in izvanredno obdarila, zapustilo je
radovedno in po izpremeh hrepeneče pre-
bivalstvo velikega Trsta svoja stanovanja.
Vsakdo mislil je drvé doseči svoj smoter in
tako vestno porabiti popoldanski počitek ter
se do dobrega nasrkati zdravega in čistega
zraka zunaj mesta.

Stopivše iz hiše zadrži po ulici drveča
množica. Besede: kdo? kdaj? kam? slisijo
se med drvečimi, ki doletavajo ušesa naših

izletnikov, ter jih opozorijo na nekaj nena-
vadnega. Kaaj? vpraša mož z zateglim gla-
som bližnjika? Kaj govorite? Da so poklicani
naši zvesti, pridni vojaki v boj?! Za Boga li!
Kam? Kje jih zahteva pravica? Kdaj je
slovo? Slisiš li?! — Vojaška godba! Ne
dvomim, da prav sedaj-le odrinejo vojaki na
Kreto. Glej, ne motim se; že so na vežba-
lišču in čakajo povelja!

Za odhod iz Trsta bil nam je slučajno
odločen najprijaznejši in najživahnejši čas
velikomestnega življenja. Ob dveh popoldne,
ko se po ulicah tare občinstva, poslovili smo
se po vojaških običajih od naše zastave, koji
smo bili prisegli služiti dejanski tri leta v
čast božjo in v obrambo naše očetnjave. Ni
ga bolj ganljivega trenutka za vojaka, ko
ločiti se od svoje zastave, ki je tako rekoč
njegovo svetišče; vojaška četa brez zastave,
je stroj brez gonilne moči. Zastava je vojaku
znak božji, znak najvišjega povelja; zato je
v zastavi osredotočena vsa vojaška nabožnost
in vzvišeni smoter vojaškega stanu. Poslovili
smo se od zastave z gorečo notranjo mo-
litvijo k Vsemogočnemu in k Mariji Devici,
katere praznik je obhajala sv. cerkev. Vnete
molitvice so se povzdigovala k nebeski pri-
poročnici, ko smo postavili orožje na tla,
levo roko pa povzdignili k nebu, ter tako
izvršili vojaško molitev. V trenutku, ko smo

se ločili od polkovne zastave, katero nam
je nadomestil avstrijski prapor, opazil si
lahko v očeh srčnih in neustrašljivih fantov
igrati solzo, ki je dokaj pomenila. Ne obup-
ljivi, temveč čez vse srčni smo bili in to
tem bolj, ker smo prejšnji dan skupno prejeli
sv. zakramente. Z radostjo spominjam se
tistega sv. strahu, ki me je prešinjal, ko sem
zapustil tržaško vežbališče in nastopil pot
na Kreto.

Preskrbljeni z vsem potrebnim za dušo
in telo za nedoločen čas, opremljeni s tele-
čakom, v katerega sem spravil vsa sila in
kopita, ter ga naphal, da je težil do 40 kg.,
poslovil sem se, kakor se mi je zdelo, za
vedno od avstrijske zemlje. Tako pa nisem
mislil samo jaz; tega mnjenja bili so moji
tovariši in seveda tudi častniki, take pre-
sodke gojilo je občinstvo, ki nam je prirejalo
med korakanjem v pristanišče po vseh ulicah
ovacije, ter nam želelo srečno pot, kakor
tudi, če dà Bog — veselo svidenje.

Vrhunec sočutja izrazilo nam je ob-
činstvo v pristanišču. Ogorčenost in pozor-
nost sta vidno naraščali. Vse je kričalo slava,
slava vam! da so se akordi Radeckijeve
koračnice popolnoma preupili. Meščanstvo
nas je zahvaljevalo za devetletno natančno
in vzgledno službo, ktero smo deloma mi,
deloma naši predniki opravljali v prid tržaš-